



جانانان سَفَرَانْ فُوئِرْ

ترجمهٔ شمین بی‌پور



- قصه‌گویی ۱۳
همه چیزیا هیچ یا چیزی دیگر ۳۱
واژه‌ها / مفاهیم ۵۷
پنهان‌سازی / جست‌وجو ۱۰۱
اثر / بی‌زبانی ۱۴۵
تکه‌هایی از بهشت / گندتکه‌ها ۱۸۱
من انجام می‌دهم ۲۴۱
قصه‌گویی ۲۹۳

میوه‌های درخت خانوادگی

بچه که بودم، بیشتر آخر هفته‌ها به خانه‌ی مادربزرگم می‌رفتم. جمعه شب‌ها وقتی وارد خانه‌اش می‌شدم، مرا بلند می‌کرد و محکم در آغوش گرمش می‌فشد. و یکشنبه عصرها هم که می‌خواستم به خانه برگردم، دوباره مرا بلند می‌کرد. سال‌ها بعد فهمیدم با این کار مرا وزن می‌کرده است.

مادربزرگ پابرهنه از جنگ جهانی دوم جان سالم به در برده بود، بین زباله‌های مردم دنبال خوراکی گشته بود؛ سیب زمینی گندیده، تکه‌های دور ریخته شده‌ی گوشت، پوست مواد غذایی، و تکه‌هایی که به استخوان‌ها و هسته‌ها چسبیده بود. برای همین، آن قدر که برایش مهم بود من کوپن‌های غذا را از جای درست‌شان ببرم، برایش مهم نبود که موقع نقاشی و رنگ‌آمیزی از خط بیرون بزنم. در بوفه‌ی هتل‌ها هم وضع همین طور بود؛ زمانی که ما مشغول خوردن صبحانه بودیم، مادربزرگ پشت هم ساندویچ درست می‌کرد و در دستمال می‌پیچید و برای ناهار در کیفش می‌گذاشت. مادربزرگ بود که یادم داد با چای کیسه‌ای می‌شد بیشتر از یک چای درست کرد، و اینکه همه‌جای سیب خوردنی است.

مسئله‌اش پول نبود (خیلی از آن کوپن‌هایی که بریدم، هرگز برای خرید استفاده نشدن).
.

جانور نبودند) خوب‌اند، بعد تُن (که ماهی نیست)، بعد شس سبزیجات، میوه‌ها، کیک‌ها، شیرینی‌ها، و نوشابه‌های گازدار. هیچ غذایی نیست که برایمان بد باشد. چربی‌ها، مغذی و سالم‌اند—همه‌ی چربی‌ها، همیشه، و به هر مقدار. بچه هرچه چاق‌تر باشد سالم‌تر است—مخصوصاً اگر پسر باشد. ناهار، یک وعده‌ی غذایی نیست، بلکه سه‌تاست که باید رأس ساعت یازده، دوازده و نیم و سه‌ی بعد از ظهر خورده شود. شماها همیشه گرسنه‌اید.

در واقع، شاید خوراک مرغ و هویج مادربرزگ واقعاً بهترین غذایی باشد که من خورده‌ام. اما این واقعیت، هیچ ربطی به نحوه‌ی پخت یا مزه‌اش نداشت. غذای مادربرزگ خوشمزه بود، چون ما باور داشتیم خوشمزه است. ما باور داشتیم مادربرزگ با اشتیاقی بیش از اعتقاد ما به خدا غذا می‌پخت. مهارت آشپزی او یکی از اساسی‌ترین داستان‌های خانوادگی ما بود، مثل چیره‌دستی پدربرزگی که هرگز ندیدمش، یا تنها دعوای زناشویی مادر و پدرم. ما دلبسته‌ی این داستان‌ها بودیم، این داستان‌ها همیشه ما را شکل می‌دادند. ما خانواده‌ای بودیم که نبردهامان را هوشمندانه انتخاب می‌کردیم، با درایت از قید و بندها می‌گذشتیم و عاشق غذاهای بانوی کهنسال‌مان بودیم.

یکی بود یکی نبود. روزی روزگاری آدمی بود که زندگی اش از فرط خوبی و خوشی هیچ قصه‌ای برای تعریف کردن نداشت. درباره‌ی مادربرزگم، بیش از هر آدم دیگری که تا امروز می‌شناسم، می‌شود قصه گفت—از کودکی بی‌مانندش، از اینکه چیزی نمانده بود در جنگ کشته شود، از همه‌ی چیزهایی که از دست داد، از مهاجرتش و خسارت‌هایی که دید، از پیروزی و تراژدی همسان‌سازی اش با محیط جدید. گرچه روزی تمام این قصه‌ها را برای فرزندانم خواهم گفت، ما هرگز درباره‌شان باهم حرف نزدیم. ما هرگز او را به نام‌ها و لقب‌های دیگرش صدا نزدیم. او برای ما بزرگ‌ترین آشپز تاریخ بود.

شاید قصه‌های دیگر مادربرزگ سخت‌تر از آن باشد که بشود تعریف‌شان کرد. شاید هم خودش بود که قصه‌اش را انتخاب می‌کرد؛ ترجیح می‌داد با قابلیت غذا فراهم‌کردنش شناخته شود تا جان به در بردنش از جنگ. یا شاید

مسئله‌اش سلامتی هم نبود (التماس می‌کرد کوکاکولا بنوشم). سر میز شام‌های خانوادگی، مادربرزگ هیچ وقت برای خودش بشقاب نمی‌گذاشت. حتا وقتی هیچ کاری برای انجام دادن نداشت—نه کاسه‌ی سوپی برای پرکردن، نه قابلمه‌ای برای هم‌زدن، و نه غذایی در فر—او، مثل نگهبان وظیفه‌شناس (یا شاید هم زندانی) برج، از آشپزخانه بیرون نمی‌آمد. تا آنجا که می‌دانم، پختن و درست‌کردن غذا چنان به مادربرزگ انرژی می‌داد که او را از خوردن شان بی‌نیاز می‌کرد.

مادربرزگ، در جنگل‌های اروپا، هرچه گیرش آمده بود خورده بود تا زنده بماند و فرصت دیگری برای خوردن و زنده‌ماندن داشته باشد. پنجاه سال بعد در آمریکا، ما هرچه دوست داشتیم می‌خوردیم. کابینت‌هایمان پراز خوردنی‌هایی بود که از سر هوس خریده شده بودند، خوراک‌هایی گران قیمت، چیزهایی که نیازی به آنها نداشتیم. وقتی تاریخ مصرف‌شان می‌گذشت، بدون اینکه آنها را بوکنیم دورشان می‌انداختیم. خوردن برای ما راحت بود. مادربرزگم بود که به ما زندگی بخشید. اما خود او از شرّ درمانگی و ترس رهایی نداشت.

من و برادرهایم با این اندیشه بزرگ شدیم که مادربرزگ بهترین آشپز دنیاست. وقتی اولین قاشق را به دهان می‌بردیم، و دوباره در پایان غذا، دقیقاً همین واژه‌ها را سرمیز غذا تکرار می‌کردیم: «تو بهترین آشپز دنیا هستی». البته ما در همان کودکی هم می‌دانستیم بهترین آشپز تاریخ باید بیشتر از یک جور غذا بلد باشد (مرغ با هویج) و می‌دانستیم که مواد لازم بیشتر غذاهای عالی از دوتا بیشترند!

و چرا هرگز نپرسیدیم که چرا می‌گوید غذای تیره از غذای روشن مقوی‌تر است؟ یا چرا بیشتر مواد مغذی در پوست و لایه‌ی خارجی مواد خوراکی جمع شده‌اند؟ (ساندویچ‌هایی که آخر هفت‌ها به ما می‌داد تکه‌های ته نان سیاه جو بود). مادربرزگ به ما یاد داد حیواناتی که از خودمان بزرگ‌ترند، برایمان خوب‌اند، همین طور حیواناتی که از ما کوچک‌ترند، ماهی‌ها (که البته به نظرش